

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πρεσβεία της Ελλάδος

Μόσχα

Γραφείο Οικονομικών &

Εμπορικών Υποθέσεων

Έκθεση Παγκόσμιας Τράπεζας για την πορεία της ρωσικής οικονομίας

Σύμφωνα με τη νέα έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας “Russia Economic Report”, η οποία δημοσιεύθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2015, η ρωσική οικονομία συνεχίζει να προσαρμόζεται στους εξωτερικούς κλυδωνισμούς του 2014, οι οποίοι ήταν αποτέλεσμα των γεωπολιτικών εντάσεων και των οικονομικών κυρώσεων.

Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015, η ύφεση της ρωσικής οικονομίας εντάθηκε, με τις τιμές του πετρελαίου και του φυσικού αερίου να παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, αποδεικνύοντας την βαθιά εξάρτηση της Ρωσίας από τις ασταθείς παγκόσμιες αγορές βασικών εμπορευμάτων. Η εξασθένηση του ρουβλίου δημιούργησε ένα πλεονέκτημα τιμής για ορισμένες βιομηχανίες, ενισχύοντας τις εξαγωγές ενεργειακών προϊόντων και ενθαρρύνοντας τις επενδύσεις σε ορισμένους τομείς, χωρίς όμως αυτό να αρκεί για την εξισορρόπηση των αρνητικών συνεπειών στο εγχώριο προϊόν της χώρας. Η επενδυτική ζήτηση συνέχισε να συρρικνώνεται για τρίτο συνεχές έτος, εν μέσω αβεβαιότητας για την οικονομική πολιτική, που απορρέει από την απρόβλεπτη γεωπολιτική κατάσταση και τη συνέχιση του καθεστώτος των κυρώσεων. Ως αποτέλεσμα, οι ιδιωτικές επενδύσεις μειώθηκαν δραστικά λόγω του υψηλού κόστους των κεφαλαίων, και η ζήτηση των καταναλωτών ουσιαστικά κατέρρευσε.

Η πτώση ρεκόρ της καταναλωτικής ζήτησης προήλθε από την απότομη συρρίκνωση των πραγματικών μισθών, οι οποίοι μειώθηκαν κατά μέσο όρο κατά 8,5% τους πρώτους έξι μήνες του 2015, γεγονός που καταδεικνύει τη σοβαρότητα της ύφεσης. Ωστόσο, η επιδείνωση των πραγματικών μισθών αποτέλεσε τον κύριο μηχανισμό μέσω του οποίου η αγορά εργασίας προσαρμόστηκε στη χαμηλότερη ζήτηση, με αποτέλεσμα η ανεργία να αυξηθεί μόνο οριακά, από 5,3% το 2014 σε 5,6% το πρώτο εξάμηνο του 2015. Βέβαια, η διάβρωση του πραγματικού εισοδήματος οδήγησε σε σημαντική αύξηση του ποσοστού φτώχειας, από 13,1% το πρώτο εξάμηνο του 2014 σε 15,1% το πρώτο εξάμηνο του 2015.

Σύμφωνα με την έκθεση της Τράπεζας, η αντίδραση των ρωσικών αρχών στην κρίση συνέβαλε στην επιτυχή σταθεροποίηση της οικονομίας. Η μετάβαση σε καθεστώς κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας επέτρεψε στις εισαγωγές να προσαρμοστούν στην κατά 17% υποτίμηση της πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015, ενισχύοντας έτσι το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Ταυτόχρονα, τα μέτρα για τη στήριξη του χρηματοπιστωτικού τομέα φαίνεται να έχουν καταφέρει να περιορίσουν τους συστημικούς κινδύνους, και υπάρχουν ήδη κάποια πρώτα σημάδια σταθεροποίησης.

Ωστόσο, οι δραματικές εξελίξεις του Δεκεμβρίου 2014 εκτόξευσαν τον πληθωρισμό στα υψηλότερα επίπεδα από το 2002, καθιστώντας τον έλεγχο του τη βασική πρόκληση για την Κεντρική Τράπεζα της χώρας. Οι χαμηλές τιμές του πετρελαίου συνεχίζουν να ασκούν καθοδικές πιέσεις στα έσοδα του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού, εγκαινιάζοντας μια περίοδο δύσκολης δημοσιονομικής προσαρμογής. Οι δημόσιες δαπάνες αναμένεται να μειωθούν κατά 5% το 2015, παρά την πρόσκαιρη αύξηση που καταγράφηκε το πρώτο εξάμηνο του έτους, λόγω των αυξημένων δαπανών στο πλαίσιο του κυβερνητικού σχεδίου κατά της κρίσης για την άμβλυνση ορισμένων εκ των επιπτώσεων της δημοσιονομικής εξυγίανσης. Η μείωση των εσόδων από το πετρέλαιο περιορίζει περαιτέρω την ικανότητα της

κυβέρνησης να αντιμετωπίσει την πτώση του πραγματικού εισοδήματος, με αποτέλεσμα οι ονομαστικές αυξήσεις των συντάξεων και των κοινωνικών παροχών να κυμαίνονται σε επίπεδα χαμηλότερα του ονομαστικού πληθωρισμού.

Στην έκθεση της η Παγκόσμια Τράπεζα παραδέχεται ότι οι δυσμενείς εξωτερικές συνθήκες συνιστούν σοβαρή πρόκληση για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης της ρωσικής οικονομίας. Ωστόσο, η Τράπεζα υπογραμμίζει ότι οι προοπτικές της χώρας δεν εξαρτώνται μόνο από την εξέλιξη των εξωτερικών παραγόντων, αλλά και από την ίδια την ικανότητά της να προσαρμόζεται σε ένα όλο και πιο δύσκολο μακρο-δημοσιονομικό πλαίσιο.

Λαμβάνοντας υπόψη τις σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την αστάθεια των τιμών του πετρελαίου, σε συνδυασμό με τις αρνητικές προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας, η έκθεση παρουσιάζει τρία σενάρια σχετικά με την πορεία της ρωσικής οικονομίας. Και τα τρία σενάρια υποθέτουν ότι οι κυρώσεις θα παραμείνουν σε ισχύ, αλλά διαφέρουν αναφορικά με τις προβλέψεις τους για την εξέλιξη των τιμών του πετρελαίου.

Το βασικό σενάριο προβλέπει συρρίκνωση της οικονομίας της τάξης του 3,8% το 2015 και 0,6% το 2016, προτού να αρχίσει να ανακάμπτει με ένα μέτριο ρυθμό ανάπτυξης της τάξης του 1,5% το 2017. Σύμφωνα με το σενάριο αυτό, η μέση τιμή του πετρελαίου θα είναι σταθερή το 2015 και 2016 στα 53 δολ./βαρέλι, ενώ το 2017 θα αυξηθεί στα 55 δολ./βαρέλι.

Το “απαισιόδοξο” σενάριο (lower-bound scenario) υποθέτει ότι η μέση τιμή του πετρελαίου θα διαμορφωθεί στα 50 δολ./βαρέλι το 2015 και στα 40 δολ./βαρέλι το 2016 και 2017. Σύμφωνα με αυτό το σενάριο, το ΑΕΠ θα συρρικνωθεί κατά 4,3% το 2015 και κατά 2,8% το 2016, ενώ προβλέπει μηδενικούς ρυθμούς ανάπτυξης για το 2017.

Στο “αισιόδοξο” σενάριο (upper-bound scenario), το οποίο υποθέτει μία μέση τιμή πετρελαίου στα 53 δολ./βαρέλι το 2015, στα 58 δολ./βαρέλι το 2016 και στα 67 δολ./βαρέλι το 2017, το ρωσικό ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί κατά 3,1% το 2015, και στη συνέχεια η οικονομία θα ανακάμψει με ρυθμό 1,3% το 2016 και 1,7% το 2017.

Λόγω της σοβαρότητας της προβλεπόμενης συρρίκνωσης του εγχώριου προϊόντος, αλλά και της υψηλής ευαισθησίας του χαμηλότερου εισοδηματικά τμήματος του πληθυσμού στις οικονομικές κρίσεις, τα ποσοστά φτώχειας αναμένεται να αυξηθούν σημαντικά και στα τρία σενάρια.

Η έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η οικονομική πολιτική θα πρέπει να υποστηρίζει την οικονομική μεταμόρφωση που ξεκίνησε το 2014. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ρωσική Κυβέρνηση είναι ιδιαιτέρως πολύπλοκες και πηγάζουν από την ανάγκη για βραχυπρόθεσμη προσαρμογή της οικονομίας στις εξωτερικές αλλαγές, σε συνδυασμό με τις μεγάλες εσωτερικές αλλαγές που συντελούνται στην κοινωνία και την οικονομία της. Οι αλλαγές αυτές αφορούν στη δημογραφική και οικονομική μεταμόρφωση της ρωσικής οικονομίας, η οποία καθοδηγείται τόσο από τη ραγδαία γήρανση και συρρίκνωση του πληθυσμού, όσο και από τη μείωση της σχετικής σημασίας του τομέα των φυσικών πόρων και την ανακατανομή των παραγωγικών συντελεστών σε νέους τομείς.

Η επιτυχής αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων θα απαιτήσει από τις ρωσικές αρχές έναν συνδυασμό δημοσιονομικής πειθαρχίας, κανονιστικής αυτοσυγκράτησης και ενίσχυσης των θεσμικών υποδομών. Η κυβέρνηση της χώρας θα πρέπει να αντισταθεί στον πειρασμό να υιοθετήσει πολιτικές που μπορούν να μετριάσουν προσωρινά τις επιπτώσεις της διαδικασίας προσαρμογής, σε βάρος όμως της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης. Σε κάθε περίπτωση, η δέσμευση της κυβέρνησης να εφαρμόσει πολιτικές που διευκολύνουν τη διαδικασία μακροοικονομικής προσαρμογής θα επιταχύνει την ανάκτηση της εμπιστοσύνης του ιδιωτικού τομέα και θα ενισχύσει τις επενδύσεις. Αντίθετα, η αποτυχία υλοποίησης ριζικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων θα μπορούσε να παγιώσει τη χώρα σε μία κατάσταση χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης.